

ບົດທີ 6 ການສື່ສານ

ການສື່ສານແມ່ນເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນເມື່ອ:

- ບຸກຄົນໜຶ່ງເປັນຜູ້ສົ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ.
- ອີກບຸກຄົນໜຶ່ງເປັນຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ຕອບຄືນ.

ແອນ້ອຍຈະເລີ່ມມີການສື່ສານຕັ້ງແຕ່ຕອນເກີດ ຈົນເຖິງມີຮຽນປາກ. ກ່ອນທີ່ໄດ້ກນ້ອຍ ຈະມີການສື່ສານກັບຄົນທົ່ວໄປ, ລາວຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ທັກສະການສື່ສານງ່າຍໆ ຈາກຄົນທົ່ວໄປຄື:

① ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄຳສັບ ແລະ ການຂໍຮ້ອງທີ່ງ່າຍໆ.

② ການໃຊ້ມືເພື່ອສະແດງທ່າທາງບອກ

③ ການເວົ້າຄຳສັບງ່າຍໆ.

④ ການໃຊ້ປະໂຫຍກສັ້ນໆ.

ທັກສະການສື່ສານທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຮູ້ສຶກວ່າມີຄວາມໃກ້ຊິດກັບ ຄອບຄົວຂອງລາວ, ອີກບໍ່ດົນທັກສະຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລາວຮຽນຮູ້ການຫຼິ້ນກັບເດັກ ນ້ອຍຄົນອື່ນໆ.

ການສື່ສານທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ບັນຫາການເບິ່ງເຫັນຂອງເດັກ.

ແອນ້ອຍອ່ອນໆສາມາດສິ່ງຂໍ້ຄວາມກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ລາວຄິດ ຫຼື ຮູ້ສຶກຈາກການຫຍັບຍ້າຍຮ່າງກາຍ (ການຫຍັບຍ້າຍ ໄປມາຂອງຫິວ), ຈາກສຽງທີ່ລາວເຮັດຂຶ້ນເອງ (ສຽງຮ້ອງໄຫ້) ແລະ ການປ່ຽນໜ້າແຕ່ລະຄົນ ທີ່ມາເບິ່ງໜ້າຂອງເດັກ (ການຍົກຄິ້ວ ຍົກ ຄາງ). ສະມາຊິກພາຍໃນຄອບຄົວຈະ ຮຽນຮູ້ເຂົ້າໃຈເຖິງຄວາມໝາຍສິ່ງທີ່ເປັນ ຂໍ້ຄວາມຕ່າງໆຂອງແອນ້ອຍ ແລະ ການ ຕອບໂຕ້ຄືນຂໍ້ຄວາມເຫຼົ່ານັ້ນ.

ອາລີ ຈັ່ງແມ່ນເປັນເດັກນ້ອຍທີ່ ຂ້ອນຂ້າງມີດຽບບາງຄັ້ງລາວອາດ ຈະເປັນຄົນບໍ່ມັກຫຼິ້ນຄືຜູ້ອື່ນ.

ແອນ້ອຍທຸກຄົນມັກຫຼິ້ນ ແຕ່ແອນ້ອຍ ຜູ້ນີ້ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອການເລີ່ມຕົ້ນ.

ແອນ້ອຍທີ່ເບິ່ງເຫັນບໍ່ໄດ້ດີ ຂ້ອນຂ້າງມີດຽບຫຼາຍ, ລາວຈະສິ່ງອອກມາພຽງແຕ່ 2-3 ຂໍ້ຄວາມເທົ່ານັ້ນ. ນັ້ນເປັນເພາະວ່າ ລາວອາດຈະທຳຄວາມເຂົ້າ ໃຈ ສຽງຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນອ້ອມຂ້າງຂອງ ລາວ. ຄອບຄົວສາມາດຊ່ວຍໃນເລື່ອງການສື່ ສານໃຫ້ແກ່ເດັກ ໂດຍການສິ່ງຂໍ້ຄວາມ ຫຼື ຄຳ ເວົ້າໃນທາງໃດກໍ່ຕາມ ທີ່ລາວສາມາດເຂົ້າໃຈ ແລະ ຮຽນຮູ້ເຖິງຂໍ້ຄວາມອັນແຕກຕ່າງທີ່ເດັກ ສິ່ງອອກມາ.

ຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ຕ້ອງຮຽນຮູ້ການສັງເກດຊະນິດຂອງຂໍ້ຄວາມອັນແຕກຕ່າງ ທີ່ແອນ້ອຍໄດ້ ສິ່ງອອກມາ. ເດັກນ້ອຍທີ່ເບິ່ງເຫັນຈະໃຊ້ສາຍຕາເພື່ອສະແດງເຖິງການສື່ສານໃນຄວາມເອົາ ໃຈໃສ່ຕໍ່ການຫຼິ້ນຕ່າງໆ. ແຕ່ວ່າແອນ້ອຍທີ່ຕາບອດ ອາດຈະໃຊ້ການເຄື່ອນໄຫວຂອງມື ແລະ ຮ່າງກາຍ ເພື່ອສິ່ງຂໍ້ຄວາມທີ່ມີຄວາມໝາຍຄ້າຍຄືກັນອອກມາ ຫຼື ລາວອາດຈະມີດຽບ, ດັ່ງນັ້ນ ລາວສາມາດເອົາໃຈໃສ່ ເຖິງສິ່ງຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນອ້ອມຕົວລາວ.

ພໍ່ແມ່ຕ້ອງສິ່ງຂໍ້ຄວາມແຕກຕ່າງນັ້ນຕອບຄືນແອນ້ອຍ, ເຊິ່ງມັນຈະເປັນເລື່ອງງ່າຍ ທີ່ຈະໃຫ້ທ່ານລືມໄປວ່າ ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານບໍ່ສາມາດເບິ່ງເຫັນພໍ່ແມ່ ຫຼື ຍິ້ມຫິວ ແລະ ພວກເຂົາຕ້ອງສິ່ງຂໍ້ຄວາມ ຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ລາວໂດຍຜ່ານການຈັບ ຫຼື ການສິ່ງ ສຽງ.

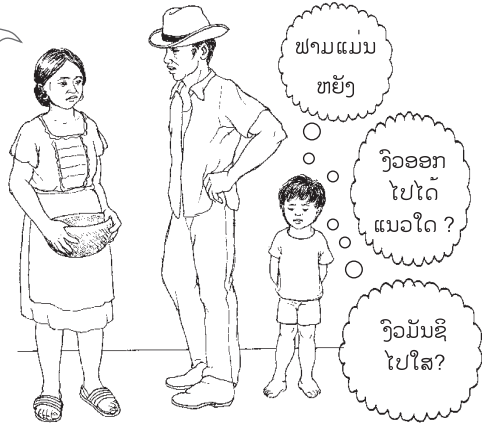

ຖ້າຈິກກະດິກລູກຂອງລາວ ລູກ ອາດຈະຫົວຕອບກັບຄືນ.

ການເວົ້ານຳລູກນ້ອຍຂອງທ່ານແມ່ນສຳຄັນທີ່ສຸດ.

ເດັກນ້ອຍທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນດີ
ຈະໃຊ້ເວລາຂ້ອນຂ້າງ
ໜັກກວ່າການເວົ້າກັບເດັກ
ນ້ອຍທົ່ວໄປໃນການຮຽນຮູ້
ຄວາມໝາຍຂອງຄຳສັບຕ່າງໆ,
ນີ້ກໍ່ຍ້ອນວ່າ ລາວບໍ່ສາມາດເບິ່ງເຫັນ
ໃນສິ່ງທີ່ທ່ານກຳລັງເວົ້າອອກມາ ແລະ
ອີກສິ່ງໜຶ່ງ ກໍ່ແມ່ນການຟັງຄົນອື່ນ ແລະ
ເວົ້າກັບຄົນອື່ນແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນຢ່າງ
ເປັນພິເສດຕໍ່ກັບ ເດັກຕາບອດ, ເພາະ
ວ່າທັກສະເຫຼົ່ານີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລາວເຂົ້າໃຈ
ເຖິງໂລກທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນ.

ງົວມັນອອກຈາກ
ຟາມໄປໝົດ

ຟາມແມ່ນ
ຫຍັງ

ງົວອອກ
ໄປໄດ້
ແນວໃດ?

ງົວມັນຊິ
ໄປໃສ?

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບທ່ານເຮັດວຽກງານປະຈຳວັນ ຫຼື
ຫຼິ້ນນຳລູກນ້ອຍຂອງທ່ານ, ເວົ້າຄຳ ແລະ ປະ ໂຫຍກ
ສັ້ນໆກັບລາວ. ທ່ານອິດມັນຈະຍາກຫຼາຍ ຖ້າເຮົາບໍ່
ນຳໃຊ້ການເວົ້າໃຫ້ຫຼາຍໆ. ແຕ່ຈື່ໄວ້ວ່າ, ເປັນທາງ
ດຽວທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານສາມາດຮຽນ
ຮູ້ກ່ຽວກັບໂລກ, ໂດຍສະເພາະສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນຈະບໍ່ເປັນ
ປະລິບການໃຫ້ແກ່ຕົວລາວເອງ. ຈົ່ງຢ່າຊ້າ, ສິ່ງນີ້ຈະ
ຊ່ວຍໃຫ້ລາວສາມາດເວົ້າກັບຄົນອື່ນໆໄດ້.

ມັນຈຶ່ງແມ່ນກິນແຮງ
ຫຼາຍ, ລູກຮູ້ບໍ່ວ່າມັນ
ແມ່ນຫຍັງ ຮິນາ?

ຊຸມາ ແມ່ກຳລັງຈົນຊີ້ນ ລູກຮູ້ສຶກເຖິງ
ຄວາມຮ້ອນຈາກໄຟບໍ່? ລູກໄດ້ຍິນ
ສຽງນ້ຳມັນຟົດຢູ່ໃນໝໍ້ບໍ່?

ກິນອັນນັ້ນ
ແມ່ນຫຍັງ?

ຈື່ງຈື່ໄວ້ວ່າເດັກທີ່ບໍ່ສາມາດເບິ່ງ
ເຫັນ ແມ່ນຕ້ອງຮຽນຮູ້ຈາກຫຼາຍສິ່ງ
ຫຼາຍຢ່າງກ່ຽວກັບໂລກ. ໂດຍການເຂົ້າ
ຮ່ວມໃນການເຮັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ. ເດັກ
ນ້ອຍທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນດີ ແມ່ນຈະໃຊ້ປະສາດ
ຮັບຮູ້ອື່ນໆເພື່ອຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບໂລກ. ເມື່ອ
ໃດກໍ່ຕາມ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ໃຫ້ຊ່ວຍລາວ
ຈັບ, ສຳຜັດລົດຊາດ ຫຼື ດິມກິນຕ່າງໆ ທີ່
ທ່ານກຳລັງເວົ້າເຖິງ. ສິ່ງນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລາວ
ເລີ່ມທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າຄຳສັບຕ່າງໆເຫຼົ່າ
ນັ້ນມັນໝາຍຄວາມວ່າແນວໃດແດ່.

ກິດຈະກຳ

ກິດຈະກຳຕ່າງໆລຸ່ມນີ້ ແມ່ນໄດ້ແຍກອອກເປັນ 2 ໝວດ ຄື:

- ກິດຈະກຳທີ່ນຳໃຊ້ກັບເດັກທີ່ຍັງເວົ້າບໍ່ເປັນ ແລະ
- ກິດຈະກຳສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນຳໃຊ້ກັບເດັກທີ່ກຳລັງເລີ່ມຮຽນເວົ້າ.

ຖ້າລູກນ້ອຍຂອງທ່ານສາມາດເບິ່ງເຫັນໄດ້ໜ້ອຍໜຶ່ງ ທ່ານຕ້ອງປັບກິດຈະກຳເຫຼົ່ານັ້ນນຳໃຊ້ກັບເຂົາ ເຊິ່ງມັນຈະເປັນການດີທີ່ສຸດ ເພື່ອເປັນຜົນສະທ້ອນດີໃຫ້ແກ່ການເບິ່ງເຫັນທີ່ຍັງເຫຼືອຂອງລາວ (ເບິ່ງບົດທີ 4).

ການສື່ສານກ່ອນທີ່ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານເວົ້າເປັນ.

ການເວົ້າຕອບຄືນ:

ການເວົ້າຕອບກັບຄືນລູກນ້ອຍຂອງທ່ານໝາຍເຖິງ: (1) ການສົ່ງຂໍ້ຄວາມໃຫ້ແກ່ລາວ ຫຼື ການຕອບກັບຄືນຂໍ້ຄວາມທີ່ລາວໄດ້ສົ່ງອອກມາ ແລະ (2) ການຍອມຮັບທຸກໆ ຂໍ້ຄວາມຂອງລູກ ແລະ ການຈັບ ຫຼື ໃຫ້ຄວາມໃກ້ຊິດແກ່ລາວໃນລະຫວ່າງກຳລັງຫຼິ້ນຢູ່ກັບລາວ.

ທຸກຄັ້ງທີ່ທ່ານເວົ້າຕອບກັບຄືນລູກນ້ອຍຂອງທ່ານ ອາດຈະປາກົດມີບາງຢ່າງເກີດຂຶ້ນແຕ່ວ່ານີ້ ແມ່ນການແນະນຳທົ່ວໄປ ທີ່ອາດຈະຊ່ວຍໃຫ້ເດັກມີການຕອບຮັບທີ່ດີຂຶ້ນ:

1. ໄລຍະທຳອິດ, ເຮັດໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຮູ້ວ່າ ທ່ານຢູ່ໃກ້ໆ ແລະ ພ້ອມທີ່ຈະຫຼິ້ນກັບເຂົາຢູ່ສະເໝີ.

2. ທຳອິດ ເຮັດໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຕອບຮັບຄືນ ເພື່ອວ່າລາວອາດຈະຢາກໃຫ້ເຮົາຮູ້ ບາງສິ່ງບາງຢ່າງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າລາວຕ້ອງການຢາກຈະເຮັດຫຍັງ, ແຕ່ວ່າຖ້າ ທ່ານຕ້ອງລໍຖ້າເປັນເວລາດົນ ເພື່ອໃຫ້ລາວສົ່ງຂໍ້ຄວາມອອກມາໃຫ້ທ່ານ ສົ່ງຂໍ້ຄວາມໄປຫາລາວ ແລະ ມັນເປັນການເລີ່ມຕົ້ນຈາກຕົວທ່ານເອງ.

3. ເມື່ອລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຕອບຮັບໄປ ໃນທາງອື່ນ ໃຫ້ທ່ານພິຈາລະນາສິ່ງທີ່ລາວຕອບອອກມານັ້ນ ແລະ ທ່ານກໍຕ້ອງຕອບຄືນມັນອອກໄປ. ສິ່ງນີ້ມັນຈະເຮັດໃຫ້ລາວຮູ້ວ່າ ທ່ານໄດ້ກຳລັງສັງເກດເບິ່ງການກະທຳຂອງລາວຢູ່ ແລະ ທ່ານກໍກຳລັງມັກມັນ. ຖ້າລາວບໍ່ຕອບຮັບຫຍັງເລີຍ ໃຫ້ທ່ານຊ່ວຍໃນການ “ເຮັດທາງທາງປະກອບ” ເຊັ່ນ: ການຈັບແຂນຂອງລາວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລາວຮູ້ວ່າ ລາວໄດ້ ຕອບຄືນແລ້ວ ແລະ ມັນກໍອາດຈະຊ່ວຍໃຫ້ໄດ້ນຳໃຊ້ກິດຈະກຳທີ່ພົວພັນເຖິງການໃຫ້ ແລະ ການຮັບເອົາ ເຊັ່ນ: ການກັ່ງໝາກບານກັບຄືນ ແລະ ໃຫ້ກັ່ງກັບຄືນຢູ່ລະຫວ່າງທ່ານກັບລູກ.

4. ເມື່ອທ່ານຕອບຄືນຂໍ້ຄວາມຕ່າງໆຂອງເດັກ ກະລຸນາເຮັດຕອບຄືນຕາມຈຳນວນຄັ້ງທີ່ລາວໄດ້ເຮັດ.

5. ອາດມີບາງຄັ້ງທີ່ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຢຸດເຮັດກິດຈະກຳໄດ້ທຸກເວລາຖ້າລາວຕ້ອງການ. ເກມກຽວກັບການຕອບຄືນ ສ່ວນຫຼາຍໃຊ້ເວລາພຽງແຕ່ 1 ນາທີ ຫຼື 2 ນາທີເທົ່ານັ້ນ ເພາະວ່າ ເດັກນ້ອຍຈະເອົາໃຈໃສ່ໃນການຫຼິ້ນກັບທ່ານພຽງແຕ່ໃນເວລາສັ້ນໆເທົ່ານັ້ນ.

ກະຕຸ້ນລູກນ້ອຍຂອງທ່ານໃຫ້ເຮັດຄືນ.

ການຕອບຄືນແມ່ນຊ່ວຍໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຮຽນຮູ້ວ່າ ລາວສາມາດ ຕອບໂຕ້ຄືນສິ່ງທີ່ຄົນອື່ນໄດ້ເຮັດໂດຍການສົ່ງຂໍ້ຄວາມກັບຄືນໄປຫາພວກເຂົາ. ສິ່ງນີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລາວມີຄວາມສົນໃຈ ກັບໂລກເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນໃນການສື່ສານກັບຄົນອື່ນເພີ່ມຂຶ້ນ. ການຕອບໂຕ້ຄືນ ຂອງເດັກຍັງຊ່ວຍໃຫ້ລາວໄດ້ຮຽນຮູ້ທັກສະທີ່ສໍາຄັນຂອງການສື່ສານວ່າ ຈະເລີ່ມຕົ້ນສື່ສານໄດ້ແນວໃດ, ຈະເອົາໃຈໃສ່ໃນການຫຼິ້ນໄດ້ແນວໃດ ແລະ ຕອບໂຕ້ຄືນຂໍ້ຄວາມຂອງຄອບຄົວໄດ້ແນວໃດ.

1. ປ້າມາເຣຍ ເຮັດ ໃຫ້ຫຼານຂອງລາວຮູ້ວ່າ ລາວຢູ່ໃກ້ ແລະ ພ້ອມທີ່ຈະຫຼິ້ນນຳ ເຣນ ໂດຍການເວົ້າຄຳເວົ້າທີ່ອ່ອນຫວານກັບຫຼານນ້ອຍ ແລະ ພ້ອມທັງຈັບແຂນຂອງຫຼານ.

2. ເມື່ອ ເຣນ ຕອບໂຕ້ລາວຄືນ ໂດຍການຈັບ ແລະ ການສຳຫຼວດເທິງໃບໜ້າຂອງລາວ, ລາວກໍ່ບອກໃຫ້ຫຼານນ້ອຍຮູ້ອີກວ່າ ການເຮັດແບບນີ້ແມ່ນເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດ.

3. ປ້າມາເຣຍ ລໍຖ້າໃຫ້ ເຣນ ເຮັດແລ້ວໆ ແລະ ຕໍ່ໄປລາວກໍ່ເຮັດຕອບໂຕ້ຄືນ ດ້ວຍການໃຊ້ນິ້ວມືຈັບດັງຂອງຫຼານນ້ອຍ.

4. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ລາວກໍ່ລໍຖ້າໃຫ້ເດັກນ້ອຍ ຕອບໂຕ້ຄືນ ແລະ ກໍ່ດຳເນີນຕໍ່ໄປແບບນີ້ຢູ່ເລື້ອຍໆ.

ການກະກຽມທີ່ຈະເວົ້າ.

ຊ່ວຍລູກຂອງທ່ານສິ່ງຂໍ້ຄວາມຕ່າງໆຈາກການໃຊ້ອະໄວຍະວະຂອງຮ່າງກາຍ (ການສະແດງທ່າທາງ).

ທົດສອບການຫຼິ້ນເກມທີ່ນຳໃຊ້
ການສະແດງທ່າທາງ

ເດັກນ້ອຍຜູ້ນີ້ກຳລັງຮຽນຮູ້
ການຊີ້ເພື່ອແທນຂໍ້ຄວາມທີ່
ສົ່ງອອກໄປ.

ອະທິບາຍການສະແດງທ່າທາງທີ່ແຕກຕ່າງໃຫ້ລາວຮູ້.

ບໍ່ຕ້ອງໄຫ້ເດີ ບາຣາຊາ ຖ້າ
ເຈົ້າຕ້ອງການຫຍັງໃຫ້ຍົກມື
ທັງສອງເບື້ອງຂຶ້ນເດີ.

ຂຶ້ນມາ ເກັ່ງແທ້ ບາຣາຊາ ຕ້ອງ
ເຮັດຄືແນວນີ້ຕະຫຼອດເດີ.

ກະກຽມໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຮຽນເວົ້າ.

ເວົ້າກ່ຽວກັບບາງວຽກງານ ແລະ ກິດຈະກຳ
ທີ່ທ່ານກຳລັງເຮັດຢູ່ ແລະ ບອກລາວວ່າ ທ່ານ
ເຮັດມັນແນວໃດ.

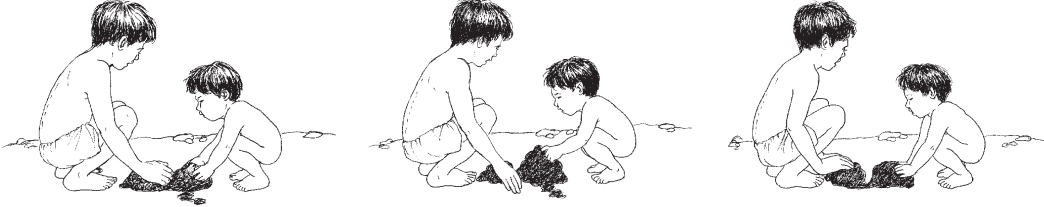
ແມ່ກຳລັງລ້າງພື້ນເຮືອນ. ກາມ
ຊານ ລູກກໍ່ສາມາດໄດ້ຍິນສຽງ
ຂອງນ້ຳ ຍາມແມ່ເອົານ້ຳຖອກ
ລົງພື້ນ.

ຕົວຢ່າງຂ້າງລຸ່ມນີ້ແມ່ນຕົວຢ່າງອື່ນໆທີ່ທ່ານຄວນເອົາໄປນຳໃຊ້:

ພວກເຮົາມາຄວັດ
ເອົາຂີ້ຕົມນຳກັນ...

...ແລະແຍ່ມີ ເຂົ້າຂີ້ຕົມ...

...ຕໍ່ມາກໍ່ຢູ່ມັນ.

ອ້າຍຂອງທ້າວ ໂຕບາ ກຳລັງໃຊ້ກຸ່ມຄຳສັບເພື່ອອະທິບາຍ ເກມ ທີ່ທ້າວ ໂຕບາ ມັກຫຼິ້ນ.

ເວົ້າຄຳສັບກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ທ່ານ
ມັກເຮັດໃຫ້ລູກຟັງເປັນປະຈຳ.

ເອົາມືເບື້ອງນັ້ນ
ຍື່ນມາໃຫ້ແມ່.

ຖ້າທ່ານໝັ້ນເວົ້າຄຳສັບກ່ຽວກັບພາກສ່ວນ
ຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ແລະ ກ່ຽວກັບວັດຖຸ
ທຳມະດາທີ່ທ່ານໃຊ້ ເຂົ້າກິດຈະກຳໃນ
ແຕ່ລະມື້. ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຈະຮຽນຮູ້
ຄວາມໝາຍຂອງຄຳສັບກ່ອນທີ່ລາວຈະ
ສາມາດເວົ້າໄດ້.

ເດັກນ້ອຍທີ່ມີບັນຫາໜັກໃນການເບິ່ງເຫັນນັ້ນ ລາວບໍ່ສາມາດເຫັນຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ຄົນທີ່ວ່າງ
ໄປສະແດງ ໃຫ້ເຫັນ ເຊັ່ນ: ຄວາມຢ້ານກົວ ຫຼື ຄວາມສະໜຸກສະໜານ. ລາວຕ້ອງການໃຫ້ທ່ານ
ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ຄວາມຮູ້ສຶກນັ້ນມັນແມ່ນຫຍັງ. ກະຕຸ້ນໃຫ້ລາວມີຄວາມຮູ້ສຶກຄຸ້ນເຄີຍ
ກັບໃບໜ້າຂອງທ່ານ ແລະ ຮຽນຮູ້ຄວາມຮູ້ສຶກຕ່າງໆ ຢູ່ບົນໃບໜ້າຂອງຕົວລາວເອງ.

ລູກຢ້ານຫວາ,
ບໍ່ຕ້ອງ ຢ້ານມັນເດີ.

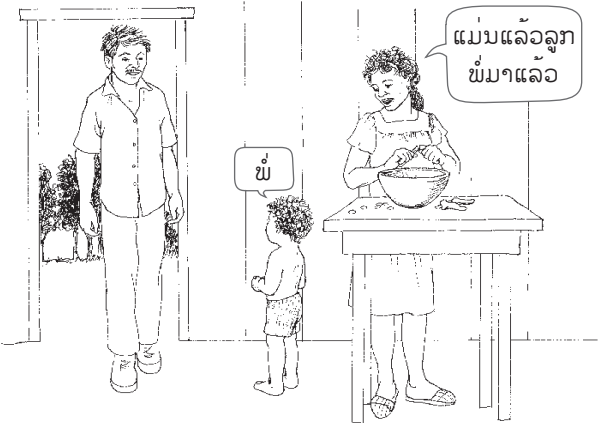
ເວົ້າກັບລາວ ກ່ຽວກັບຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ອາລົມ ເພື່ອຈະເປັນປະສິບການໃຫ້ແກ່ທ່ານ
ແລະ ລູກນ້ອຍ.

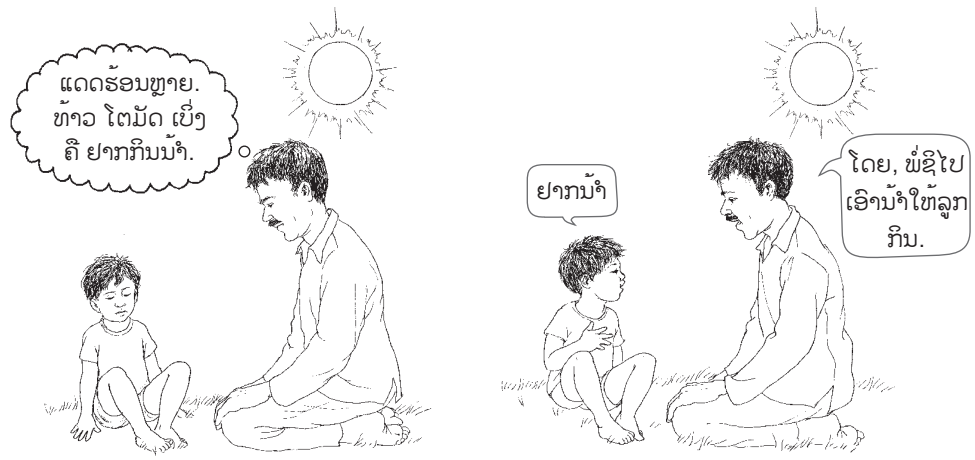
ເມື່ອລູກນ້ອຍຂອງທ່ານເລີ່ມຮຽນເວົ້າ.

ຊ່ວຍໃຫ້ລູກຂອງທ່ານສື່ສານດ້ວຍຄຳສັບຕ່າງໆ.

ເດັກນ້ອຍຍັງບໍ່ຮູ້ຄຳສັບພຽງພໍ ກ່ຽວກັບທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ ທີ່ລາວຢາກເວົ້າ. ດັ່ງນັ້ນ, ລາວຈະມັກໃຊ້ສຽງ ຫຼື ຄຳສັບ ຫຼື ຫຼາຍໆຄຳສັບ ເພື່ອໃຊ້ແທນຄຳເວົ້າຫຼາຍສິ່ງຫຼາຍຢ່າງ. ຫ້າມບອກລູກຂອງທ່ານວ່າ ລູກໄດ້ເວົ້າບາງຄຳສັບຜິດ ທ່ານຮູ້ບໍ່ວ່າ ຄຳສັບທີ່ລາວເວົ້າອອກມານັ້ນ ມັນຈະຄ່ອຍ ເພີ່ມຄວາມກ້າວໜ້າ ໂດຍການນຳມາເພີ່ມເຕີມຄຳສັບທີ່ ລາວຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເວົ້າອອກມາ.

ຖ້າໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຖາມບາງສິ່ງບາງຢ່າງ ເຊິ່ງເປັນການໃຫ້ລາວເປັນຜູ້ເລີ່ມຕົ້ນ ຖາມຂຶ້ນກ່ອນ.

ຮາຟິນ ເຈົ້າຢາກຫຼິ້ນໝາກບານ
ໜ່ວຍໃຫຍ່ ຫຼື ໜ່ວຍນ້ອຍ

ໃຊ້ຄຳຖາມທີ່ກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງ
ເດັກ ແລ້ວ ໃຫ້ລາວຕອບຄຳຕອບພຽງສິ່ງ
ເຊັ່ນ: “ບໍ່” ຫຼື “ໂດຍ”.

ໂອມັນເປັນຕາ
ຍ່ານແທງ! ມີ
ຫຍັງເກີດຂຶ້ນ.

ຂ້ອຍຕົກນ້ຳ

ເຮັດໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານເປັນຜູ້ນຳ
ເມື່ອເວລາທ່ານກຳລັງເວົ້າຢູ່. ເວົ້າກ່ຽວ
ກັບສິ່ງທີ່ລາວຢາກເວົ້າ.

ເມື່ອຂໍ້ຄວາມທີ່ອອກມາຈາກປາກລູກນ້ອຍຂອງທ່ານມັນບໍ່ຈະແຈ້ງ, ກໍ່ໃຫ້ທ່ານແນະນຳລາວ
ບາງຄັ້ງ ຍາກທີ່ຈະເຂົ້າໃຈຄຳເວົ້າທີ່ໄດ້ກພະຍາຍາມເວົ້າອອກມາ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ທ່ານບໍ່ເຂົ້າໃຈ
ໃນສິ່ງທີ່ໄດ້ກກຳລັງເວົ້າຢູ່.

ທ່ານອາດຈະພະຍາຍາມຖາມລາວອີກ:

ລູກເວົ້າແບບໃໝ່ໄດ້ບໍ່?
ເວົ້າໃຫ້ແມ່ຟັງດູ່?

ຖ້າທ່ານຍັງບໍ່ເຂົ້າໃຈສິ່ງທີ່ລູກພະຍາຍາມ
ເວົ້າອອກມານັ້ນ ໃຫ້ທ່ານຫາວິທີເຮັດໃຫ້
ລາວຮູ້ຈັກກັບສິ່ງນັ້ນດີຂຶ້ນ.

ພໍ່ຄິດວ່າພໍ່ຈະເຂົ້າໃຈລູກ
ແຕ່ເຮັດແນວໃດ ພໍ່ກໍຍັງ
ບໍ່ສາມາດເຂົ້າໃຈລູກ.

ບັນຫາງ່າຍໆທີ່ມັກເກີດຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງການຮຽນເວົ້າ.

ເດັກນ້ອຍທີ່ສາຍຕາດີຈະສາມາດສ້າງແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບການສື່ສານຈາກການສັງເກດຄົນທີ່ວ່າໄປເວົ້າ ແຕ່ເດັກນ້ອຍທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນດີແມ່ນຈະຂາດສິ່ງນັ້ນໄປ ແລະ ອາດຈະຮຽນເວົ້າກັບເດັກນ້ອຍທີ່ເບິ່ງເຫັນໄດ້ດີ. ດັ່ງນັ້ນ, ເມື່ອກຳລັງຮຽນເວົ້າເດັກທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນດີມັກຈະ:

- ເວົ້າຕາມຫຼັງຜູ້ອື່ນ ເຊິ່ງຈະມີສ່ວນໜ້ອຍທີ່ເວົ້າອອກມາຈາກຄວາມຄິດຂອງຕົນເອງ.
- ໃຊ້ຄຳສັບ “ລາວ”, “ຂ້ອຍ”, “ມັນ” ແລະ “ເຈົ້າ” (ອອກສຽງສຳນຽງ) ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.
- ບໍ່ມັກໝູວໄປຫາບຸກຄົນທີ່ກຳລັງເວົ້ານຳຢູ່.
- ມັກຖາມຫຼາຍໆຄຳຖາມ.

ຖ້າລູກນ້ອຍຂອງທ່ານກຳລັງມີບັນຫາດັ່ງທີ່ກ່າວມານີ້, ບາງກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະສາມາດຊ່ວຍໄດ້.

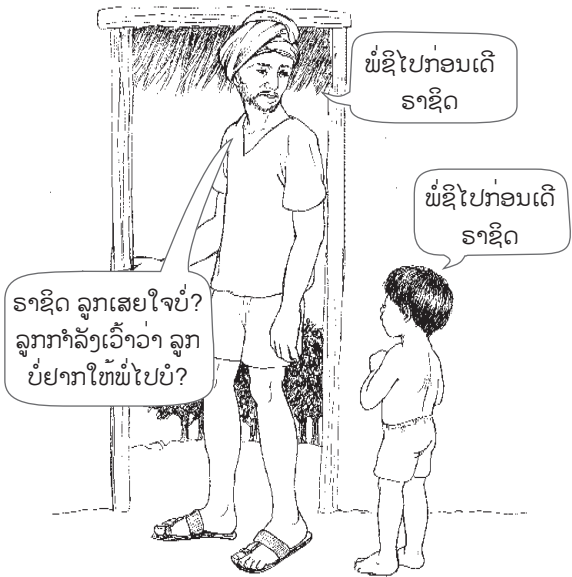
ຊ່ວຍໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານເວົ້າໂດຍການໃຊ້ຄວາມຄິດເປັນຂອງຕົນເອງ.

ມັນເປັນເລື່ອງທຳມະຊາດທີ່ເດັກນ້ອຍໆ ມັກເວົ້າຕາມຫຼັງຄຳເວົ້າຂອງຜູ້ອື່ນ. ແຕ່ຄວາມຈິງແລ້ວ ເດັກນ້ອຍຄວນຈະຖືກກະຕຸ້ນໃຫ້ເວົ້າຄຳສັບຕ່າງໆຕາມຫຼັງ ເພາະວ່າ ມັນຊ່ວຍໃຫ້ລາວຮຽນເວົ້າ ແຕ່ວ່າ ເດັກທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນດີແມ່ນຈະໃຊ້ເວລາດົນສົມຄວນໃນການເວົ້າຕາມຫຼັງຄຳສັບຕ່າງໆ, ເຊິ່ງມັນອາດຈະເປັນການຮຽນເວົ້າທີ່ນຳໄປເຖິງສິ່ງທີ່ລາວກຳລັງຄິດຢູ່. ເຫດການແບບນີ້ກໍ່ຍ້ອນວ່າ:

- ເດັກນ້ອຍອາດຈະຕ້ອງການຮວບຮວມເອົາຄຳເວົ້າທີ່ຈະນຳມາເວົ້າກັບທ່ານ ແຕ່ລາວບໍ່ມີຄວາມຮັບຮູ້ພຽງພໍກ່ຽວກັບຄຳສັບຕ່າງໆ ທີ່ຈະບອກທ່ານກ່ຽວກັບສິ່ງນັ້ນ.
- ລາວອາດບໍ່ເຂົ້າໃຈຄຳເວົ້າຂອງທ່ານ, ຕັ້ງແຕ່ຕອນທີ່ລາວບໍ່ສາມາດເບິ່ງເຫັນສິ່ງທີ່ທ່ານກຳລັງເວົ້າເຖິງຢູ່.
- ລາວອາດຈະເວົ້າລື້ມຄືນຄຳສັບຕ່າງໆທີ່ລາວພະຍາຍາມທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າມີຄວາມໝາຍຄືແນວໃດ.

ຖ້າລູກນ້ອຍຂອງທ່ານເວົ້າຕາມສິ່ງທີ່ທ່ານກຳລັງເວົ້າ, ຈິ່ງເຮັດໃຫ້ລາວຮູ້ວ່າທ່ານໄດ້ຍິນລາວ ແລະ ອະທິບາຍສິ່ງທີ່ລາວກຳລັງເວົ້າອອກມາ. ນີ້ເປັນການສະແດງໃຫ້ລູກເຫັນວ່າທ່ານກຳລັງຟັງລາວຢູ່ ແລະ ມັນຍັງເປັນການສະແດງໃຫ້ລາວສະແດງອາການຕອບຄຳສັບອື່ນໆນຳອີກ.

ພໍ່ຊິໄປກ່ອນເດີ
ຮາຊິດ

ພໍ່ຊິໄປກ່ອນເດີ
ຮາຊິດ

ຮາຊິດ ລູກເສຍໃຈບໍ່?
ລູກກຳລັງເວົ້າວ່າ ລູກ
ບໍ່ຢາກໃຫ້ພໍ່ໄປບໍ່?

ພະຍາຍາມທຳຄວາມເຂົ້າໃຈສິ່ງທີ່ລູກ
ນ້ອຍ ຂອງທ່ານພະຍາຍາມທີ່ຈະເວົ້າມັນ
ເມື່ອຕອນທີ່ລາວເວົ້າລື້ມຄືນຄຳເວົ້າຂອງ
ທ່ານ. ຊ່ວຍໃຫ້ລາວເບິ່ງເຫັນຄວາມຮູ້
ສຶກນັ້ນ ແລະ ແນວຄວາມຄິດທີ່ອາດຈະ
ຕ້ອງການເວົ້າເຖິງ ແຕ່ບໍ່ຮູ້ຊື່ເວົ້າ.

ໃຫ້ ໂອກາດແກ່ລູກນ້ອຍ ຂອງທ່ານ
ເລື້ອຍໆ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມການຮຽນຮູ້
ສິ່ງຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບໂລກ ແລະ ໄດ້ຈັບບາຍ
ສິ່ງທີ່ທ່ານກຳລັງເວົ້າເຖິງ. ສິ່ງນີ້ອາດຈະ
ຊ່ວຍໃຫ້ລາວຮຽນຮູ້ຫຼາຍໆຄຳສັບເພີ່ມ
ຂຶ້ນ ດັ່ງນັ້ນ ລາວຈະເວົ້າຕາມຫຼັງຂອງ
ທ່ານໜ້ອຍລົງເລື້ອຍໆ ແລະ ມັນຍັງສະ
ແດງໃຫ້ຄົນອື່ນເຫັນວ່າ ທ່ານຊ່ວຍເຫຼືອ
ລູກໄດ້ແນວໃດ.

ນີ້ແມ່ນໝາກນັດ. ຮູ້ສຶກບໍ່ທາງ
ນອກຂອງມັນເປັນຕູດ ເປັນຕາ
ເມື່ອເຮົາປາດເຂົ້າໄປທາງໃນ,
ທາງໃນມັນລຽບດີ ແລະ ລົດ
ຊາດກໍ່ຫວານຫຼາຍ.

ລູກຢາກກິນແກງບໍ່?

ໂນອາ ຖ້າລູກຫົວ ໃຫ້
ເວົ້າວ່າ “ໂດຍ, ລູກ
ຢາກກິນແກງ”

ລູກຢາກກິນ
ແກງບໍ່?

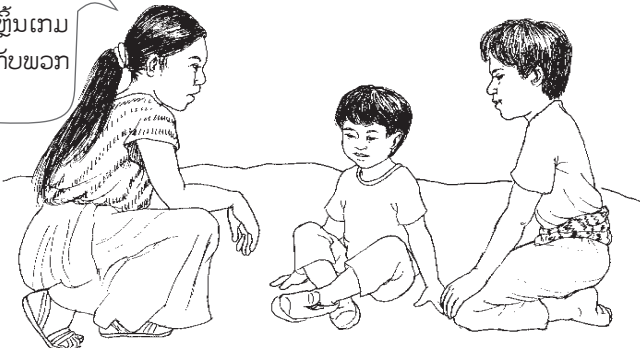
ເໝືອນກັບວ່າລູກນ້ອຍ
ຂອງທ່ານມີອາຍຸເພີ່ມ
ຂຶ້ນ, ຊວນໃຫ້ລາວຮູ້ຈັກ
ເວົ້າຕາມສິ່ງທີ່ຄົນອື່ນ
ເວົ້າແຕ່ບໍ່ໄດ້ເວົ້າຂໍ້ຄວາມ
ທີ່ຖືກຕ້ອງເລີຍ.

ຊ່ວຍໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຮຽນຮູ້ນຳໃຊ້ຄຳແທນນາມ.

ຄຳແທນນາມແມ່ນຄຳສັບ “ລາວ”, “ເຈົ້າ” ຫຼື “ມັນ”. ເຊິ່ງຄຳສັບເຫຼົ່ານີ້ຈະສາມາດກ່າວໄປເຖິງຜູ້ຄົນ ແລະ ສິ່ງຂອງຫຼາຍໆຢ່າງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ເດັກນ້ອຍທຸກຄົນຈະມີການຮຽນຮູ້ໃນການອອກສຽງໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງນັ້ນແມ່ນຍາກຫຼາຍ. ແຕ່ເດັກນ້ອຍທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນດີ ຍິ່ງຈະຍາກຂຶ້ນຕື່ມ ນັ້ນກໍຍ້ອນວ່າ ລາວບໍ່ເຫັນບຸກຄົນ ຫຼື ສິ່ງຂອງທີ່ກຳລັງເວົ້າເຖິງນັ້ນ ຫຼື ຖ້າຜູ້ເວົ້າເປັນທັງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ. ມັນອາດຈະໃຊ້ເວລາເປັນປີ ຫຼື ສອງປີ ທີ່ຈະສາມາດສອນໃຫ້ເດັກນ້ອຍຜູ້ທີ່ເບິ່ງບໍ່ເຫັນດີນັ້ນ ໃຫ້ໃຊ້ຄຳແທນນາມໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ພື້ນໃຊ້ຄຳແທນນາມສະເໝີ ໃນຂະນະທີ່ທ່ານກຳລັງເວົ້າກັບເຂົາ ຈົນກວ່າເຂົາສາມາດເວົ້າ ໄດ້ເອງຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ແຕ່ຕ້ອງໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ເດັກຮູ້ວ່າທ່ານກຳລັງເວົ້າກັບລາວຢູ່ ທ່ານອາດຈະເວົ້າ ຊື່ຂອງລາວຂຶ້ນກ່ອນ ຫຼື ຈັບລາວຄ່ອຍໆ ຢ່າງອ່ອນນ້ອມ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລາວມີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ກັບບຸກຄົນທີ່ກຳລັງເວົ້າກັບລາວຢູ່.

ທ້າວ ເປໂດຣ ທ້າວ ຈວນ ແລະ ຂ້ອຍຢາກຫຼິ້ນເກມກັບເຈົ້າ, ເຈົ້າຫຼິ້ນກັບພວກເຮົາໄດ້ບໍ່?

ຫຼິ້ນເກມໃນຮູບແບບຈັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງຮ່າງກາຍ ເມື່ອລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຮູ້ຈັກພາກສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍແລ້ວ, ຊ່ວຍໃຫ້ລາວຊື່ຕາມພາກສ່ວນຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍຄືກັນກັບຄົນອື່ນໆ.

ປາກຂອງລູກຢູ່ໃສ?

ແມ່ກໍ່ມີປາກຄືກັບລູກ. ລູກເຫັນປາກຂອງແມ່ບໍ່?

ຖ້າລູກຂອງທ່ານຮູ້ສຶກສັບສົນ, ໃຫ້ສະແດງໃຫ້ລາວເຫັນວ່າ ທ່ານກຳລັງເວົ້າເຖິງໃຜ ໂດຍການຊີ້ໃຫ້ລາວເຫັນບຸກຄົນທີ່ກຳລັງເວົ້າເຖິງນັ້ນ ດ້ວຍການໃຊ້ຄຳແທນນາມກ່າວເຖິງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ.

ຫຼິ້ນເກມກັບລາວດ້ວຍການກະຕຸ້ນ ໃຫ້ເດັກຕອບໂຕ້ກັບຄືນທ່ານ, ເນັ້ນໜັກໃຫ້ເດັກໃຊ້ຄຳແທນນາມຄືກັນ ກັບທ່ານ.

ຖ້າລູກນ້ອຍຂອງທ່ານກຳລັງເວົ້າຄຳແທນນາມໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຍ້ອນການເວົ້າຕາມຫຼັງຜູ້ອື່ນ, ໃຫ້ທ່ານພະຍາຍາມອະທິບາຍ ຫຼື ແນະນຳຄຳສັບດັ່ງກ່າວໂດຍດວນ.

ຊ່ວຍໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຫັນໜ້າໄປຫາບຸກຄົນທີ່ກຳລັງເວົ້າຢູ່.

ເພາະວ່າ ພວກເຂົາເບິ່ງບໍ່ເຫັນຄົນທີ່ກຳລັງເວົ້າຢູ່, ເດັກນ້ອຍຕາບອດຈະບໍ່ຮູ້ວ່າ ຄວນຈະຫັນໜ້າໄປຫາບຸກຄົນທີ່ພວກເຂົາກຳລັງເວົ້າເຖິງຢູ່ນັ້ນ. ພະຍາຍາມກະຕຸ້ນໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຫັນໜ້າໄປຫາຄົນທີ່ລາວກຳລັງເວົ້າເຖິງພວກເຂົາຢູ່.

ຂັ້ນຕອນທຳອິດ, ທ່ານຕ້ອງຈັບໃບໜ້າຂອງລູກໃຫ້ຫັນມາຫາທ່ານ ໃນເວລາທີ່ທ່ານກຳລັງເວົ້າ.

ເມື່ອລາວໃຫຍ່ຂຶ້ນ, ສອນໃຫ້ລາວຫັນໜ້າມາຫາທ່ານ ເມື່ອທ່ານກຳລັງເວົ້າຢູ່.

ຊ່ວຍໃຫ້ລູກນ້ອຍຂອງທ່ານຮູ້ຖາມ 2 ຫຼື 3 ຄຳຖາມ.

ເດັກນ້ອຍສ່ວນຫຼາຍຈະເຂົ້າໃຈໄດ້ຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງ ເມື່ອເວລາພວກເຂົາມັກຖາມຫຼາຍໆຄຳຖາມ. ແຕ່ວ່າ ເດັກນ້ອຍຕາບອດມັກຈະໃຊ້ເວລາຖາມດົນ ເພື່ອຖາມຫຼາຍໆຄຳຖາມ. ນັ້ນອາດຈະເປັນເພາະວ່າ:

- ພວກເຂົາເບິ່ງບໍ່ເຫັນສິ່ງຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ອ້ອມຂ້າງ.
- ພວກເຂົາຍັງຮູ້ຈັກຄຳສັບບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະນຳມາເປັນບົດສົນທະນາໄດ້.
- ພວກເຂົາຢາກສື່ສານກັບບຸກຄົນອື່ນໆ.
- ພວກເຂົາມັກຈະຖາມຄຳຖາມຕ່າງໆນຳຜູ້ໃຫຍ່.

ຖ້າລູກນ້ອຍຂອງທ່ານກຳລັງຖາມທ່ານກ່ຽວກັບຫຼາຍໆຄຳຖາມຍາກທີ່ທ່ານຈະເຂົ້າໃຈ ຫຼື ຍາກທີ່ຕອບມັນໄດ້ທັງໝົດ ຫຼື ຄຳຖາມເຫຼົ່ານັ້ນເບິ່ງໄປແລ້ວ ຈະເຮັດໃຫ້ລາວກຳລັງຮຽນຮູ້ການເວົ້າອື່ນໆ, ລາວຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກທ່ານ.

ຄົນຫາຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ອາດຈະເຊື່ອຊ້ອນຢູ່ນຳຄຳຖາມຕ່າງໆຂອງເດັກ.

ອະທິບາຍປະສົບການໃໝ່ໆ ກ່ອນທີ່ລາວຈະໄປປະເຊີນໜ້າກັບມັນ ວິທີນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ລາວບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງຖາມຫຼາຍໆ ຄຳຖາມ ທີ່ຈະດຳເນີນຕໍ່ໄປ.

ຟັງເບິ່ງວ່າທ່ານຈະເວົ້າກັບລູກນ້ອຍຂອງທ່ານແນວໃດ. ທ່ານກຳລັງຖາມລາວຫຼາຍໆ ຄຳຖາມບໍ່? ຖ້າເປັນແນວນັ້ນ, ພະຍາຍາມສັງເກດຮູບແບບຄຳຖາມຂອງທ່ານ. ຕົວຢ່າງ: ແທນທີ່ທ່ານຈະຖາມລາວວ່າ “ລູກຢາກເຂົ້ານອນແລ້ວບໍ່?” ເວົ້າ:

